

9. Krestel H. Classified patent documentation collections on CD-ROM and their use in regional patent information centres in Germany / H. Krestel // World Patent Information. – 1998. – Vol. 20. – P. 113–115.

10. Kuckartz M. / M. Kuckartz // World Patent Information. – 1999. – Vol. 21. – P.27-29.

11. Ledergerber W. The swiss federal institute of intellectual property's new search services to assist corporate strategic decision-making / W. Ledergerber, A. Kurt // World Patent Information. – 2003. – Vol. 25. – P.57–62.

12. Pollard D. Innovation and Technology Transfer Intermediaries: A Systemic International Study / D. Pollard // Adv. Interdis. Stud. Work Teams. – 2006. – Vol. 12. – P. 137-174.

13. Schramm R. The organization of patent databanks at the Ilmenau Institute of Technology / R. Schramm, H. Drews, K. Biela // World Patent Information. – 1986. – Vol. 8. – P. 278–288.

14. Sibley, J.F. / J.F. Sibley // World Patent Information. – 1998. – Vol. 20. – P. 29–37.

15. Sternitzke, C. / C. Sternitzke, A. Bartkowski, H. Schwanbeck, R. Schramm // World Patent Inform. – 2007. – Vol. 29. – P. 327–338.

16. Sternitzke, C. Regional PATLIB centers as integrated one-stop service providers for intellectual property services / C. Sternitzke, F. Bartkowski, R. Schramm // World Patent Information. – 2007. – Vol. 29. – P. 241–245.

ТОЧКА ЗОРУ

ЕКСПЕРИМЕНТ, ЩО НАДТО ЗАТЯГНУВСЯ

Перші спроби об'єднати публічні і шкільні бібліотеки було здійснено у 1990-1995 рр. у Шумському районі Тернопільської області.

У 2002 році за ініціативою влади Рівненської області в особі голови облдержадміністрації М. Сороки, без погодження з Міністерством науки і освіти (МОН) України розпочато експеримент щодо об'єднання сільських публічних і шкільних бібліотек у цьому регіоні.

У листопаді того ж року ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського – головний координаційний центр бібліотек освітянської галузі країни – і члени науково-методичної ради з питань удосконалення діяльності мережі освітянських бібліотек, дізнавшись про такі протизаконні дії, звернулися до Міністра освіти і науки України з листом, в якому обґрунтувалася недоцільність подібної реорганізації. Адже експеримент, який називався реорганізацією, насправді передбачав знищення шкільних бібліотек. У той же час МОН України отримало листи від громадськості Рівненщини, в яких також звучала стурбованість з цього приводу.

Міністерство у грудні 2002 року надіслало ініціатору експерименту М. Сороці офіційного листа з відповідною аргументацією щодо недоцільності такого об'єднання. Також у листі наголошувалося, що у Положенні про бібліотеку загальноосвітнього закладу, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України № 139 від 14.05.1999, зазначено, що «бібліотека загальноосвітнього навчального закладу є його обов'язковим структурним підрозділом», а всі навчальні заклади України знаходяться у відомчому підпорядкуванні МОН України, тому подібні заходи потребують попереднього узгодження у даному міністерстві. І тут важливо підкреслити, що головна функція шкільної бібліотеки – це якісне бібліотечно-інформаційне забезпечення учасників навчально-виховного процесу. Але, незважаючи ні на що, Рівнен-

ська облдержадміністрація не припинила експерименту, тому і сьогодні на адреси МОН України та ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського надходять листи з цього регіону про необхідність заборони об'єднання книгозбірень.

Проблема реорганізації шкільних бібліотек неодноразово піднімалася на всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, які проводить ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. Учасники заходів, провідні співробітники цієї бібліотеки, Львівської та Миколаївської науково-педагогічних книгозбірень, Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, методисти обласних управлінь освіти, завідувачі бібліотек навчальних закладів також підтримували думку, що шкільна і публічна бібліотеки є різними за типом установами і виконують притаманні тільки їм функції та завдання, які не можуть бути поєднані. Як показують результати експерименту в Тернопільській і Рівненській областях, протиріччя виникають при складанні графіка роботи, у політиці формування фондів бібліотек, при плануванні змісту діяльності, коли просвітницькі, соціокультурні функції публічних бібліотек доводиться об'єднувати із потребами навчально-виховного процесу в школі. З'являються проблеми із зберіганням і раціональним використанням як об'єднаного фонду, так і фонду підручників.

Саме у складі загальноосвітнього навчального закладу бібліотека може повною мірою виконувати своє пряме призначення. Завдання шкільних бібліотек полягає у безпосередній співпраці із педагогами, сприянні їхньому професійному зростанню, формуванню інформаційної культури і підвищенню бібліотечно-бібліографічної грамотності учнів, розповсюдженні педагогічних знань серед батьків.

Нині, завдяки створенню і упорядкуванню мережі освітянських бібліотек на чолі з ДНПБ України

І. Хемчян

імені В.О. Сухомлинського, шкільні бібліотеки стали її невід'ємною частиною, отримавши такий науково-методичний і організаційний супровід, який повністю враховує їхню специфіку та відкриває захоплюючі перспективи розвитку і вдосконалення їхньої діяльності. Зокрема, для них розробляються інструктивно-нормативна документація та методичні матеріали, узагальнюються і пропонуються для впровадження зразки кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду, упорядковується й розвивається система підвищення кваліфікації кадрів.

Реформування системи національної освіти і подальший розвиток української школи, запровадження сучасних технологій в освітньо-виховний процес, втілення новітніх теорій особистісного підходу до кожного учня природно ставлять на порядок денний створення сучасної концепції діяльності і розвитку бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів.

У цьому контексті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського розробила «Концепцію інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України» (2006), «Примірне положення про шкільний бібліотечно-інформаційний центр» (ШБІЦ; 2007), «Примірну посадову інструкцію бібліотекаря-медіаспеціаліста навчального закладу» (2007). У цих документах окреслено перспективи розвитку шкільних бібліотек України, обґрунтовано їхній юридично-майновий статус, визначено основні функції та сучасні вимоги до їхнього матеріально-технічного оснащення і кадрового забезпечення. Сьогодні процес реформування шкільних бібліотек у сучасні бібліотечно-інформаційні центри відбувається у всіх областях країни. Головними завданнями цих центрів є:

- сприяння реалізації державної політики в галузі освіти;
- інформаційно-документне забезпечення навчально-виховного процесу;
- запровадження в їхню діяльність сучасних інформаційних технологій і медіазасобів;
- надання інформаційно-методичної допомоги учням і педагогам в оволодінні основами інформаційної культури;
- пошук та оброблення інформації;
- сприяння навчально-виховній роботі педагогічного колективу;
- підвищення загальноосвітнього, професійного та культурного рівня учасників навчально-виховного процесу, якісне інформаційно-бібліотечне забезпечення всіх категорій користувачів;
- формування єдиного фонду бібліотечно-інформаційних ресурсів, що об'єднав би спеціалізовані фонди різної видотипової приналежності з урахуванням інформаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, специфіки та профілю навчального закладу.

Визнаючи роль шкільної бібліотеки, на засіданні колегії Міністерства, що відбулася 22 листопада 2007 р. (протокол № 14/1-19), було прийнято рішен-

ня щодо внесення пропозицій стосовно змін та доповнень до законів „Про освіту”, „Про вищу освіту” у частині віднесення бібліотечних працівників до категорії науково-педагогічних (для вищих навчальних закладів) та педагогічних (для професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів) кадрів. Також на часі стоїть питання створення Асоціації шкільних бібліотек України.

Таким чином, можна стверджувати, що бібліотеки загальноосвітніх навчальних закладів функціонують, розвиваються і планують своє майбутнє відповідно до свого типового призначення у загальному контексті розвитку освітянської галузі, яка ними опікується і є зацікавленою в їхній належній діяльності. Позбавлення сільських шкіл таких спеціалізованих бібліотек, по-перше, внесе додаткові складності до інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу навіть на теперішньому рівні, по-друге, не дозволить здійснити проект щодо створення ШБІЦ як неодмінних складових загальноосвітніх навчальних закладів, по-третє, збільшать різницю між міською та сільською школами, що є соціально несправедливим.

А окрім того, кожний експеримент повинен бути підготовленим юридично і організаційно, особливо, коли йдеться про фонди та інші матеріальні цінності. Нічого цього зроблено не було. В результаті утруднюється звітність, виникають проблеми у стосунках із Держкомстатом, збільшуються ризики у зберіганні фондів і майна.

Як свідчать факти, у фахівців публічних бібліотек також неоднозначне ставлення до згаданого експерименту. Більшість із них проти об'єднання публічних і шкільних бібліотек. У зв'язку з ситуацією, яка склалася, пропонуємо висловити свою думку стосовно даного експерименту всім бажаючим на сторінках журналу „Бібліотечна планета” або на шпальтах професійного видання шкільних бібліотекарів України – газети «Шкільна бібліотека плюс», заснованої ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського за підтримки МОН України.

Адреси: НПБ України, журнал „Бібліотечна планета”, вул. Грушевського, 1, 01001, Київ-1;

ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, редакція газети «Шкільна бібліотека плюс», вул. М. Берлінського, 9, м. Київ- 60, 04060.

E-mail: metodist08@i.ua; planeta@nplu.org

Редколегія журналу “Бібліотечна планета” запрошує фахівців публічних бібліотек України висловити свою точку зору щодо розглянутої у статті проблеми.